

Nowosielski Gotkowicz i partnerzy, Adwokaci i Radcy Prawni

ul. Targ Drzewny 3/7, 80-886 Gdańsk, tel. [058] 346 27 56, 305 29 75, fax 305 28 55, www.ng.gda.pl, office@ng.gda.pl

NNE
Priorytet ZPO

Gdańsk, dnia 12 lutego 2009 roku

Prezes
Instytutu Pamięci Narodowej –
- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu

za pośrednictwem

Dyrektor Oddziału
Instytutu Pamięci Narodowej –
- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu
w Gdańsku

ul. Witomińska 19
81-311 Gdynia

Strona postępowania: Lech Wałęsa

adres do doręczeń:

Nowosielski, Gotkowicz i partnerzy
Adwokaci i Radcy Prawni
ul. Targ Drzewny 3/7
80 – 886 Gdańsk

reprezentowany przez pełnomocników:
Piotra Adamowicza
adwokata Romana Nowosielskiego

sygn. akt
BU Gd III – 5532 – 115 (166)/07

Odwołanie strony postępowania
od decyzji nr 4/09 Dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej –
- Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku
z dnia 22 stycznia 2009 roku
w sprawie o sygn. akt BU Gd III – 5532 – 115 (166)/07

Działając w imieniu strony postępowania, powołując się na pełnomocnictwo procesowe załączone do niniejszego pisma oraz pełnomocnictwo złożone do akt sprawy, **zaskarżamy w całości**

Partnerzy:

adw. Roman Nowosielski, adw. Bogusław Gotkowicz, r. pr. Monika Tarnowska, adw. Michał Sowiński

konto: ING Bank Śląski: 54 1050 1764 1000 0022 6350 2813, NIP: 588-002-15-91

decyzję nr 4/09 Dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku z dnia 22 stycznia 2009 roku w sprawie o sygn. akt BU Gd III – 5532 – 115 (166)/07, której odpis wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi strony postępowania – Piotrowi Adamowiczowi w dniu 30 stycznia 2009 roku,

zarzucając jej:

I. naruszenie przepisów postępowania administracyjnego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, w postaci:

1. art. 6 kpa w zw. z art. 7 kpa w zw. z art. 8 kpa w zw. z art. 9 kpa w zw. z art. 10 § 1 kpa w zw. z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. z dnia 29 marca 2008 roku, Dz. U. Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na zaniechaniu przez organ pierwszej instancji zapewnienia stronie postępowania – Lechowi Wałęsie czynnego udziału w postępowaniu poprzez uniemożliwienie mu wypowiedzenia się, co do dowodów i materiałów zebranych w toku postępowania administracyjnego;
2. art. 6 kpa w zw. z art. 7 kpa w zw. z art. 8 kpa w zw. z art. 9 kpa w zw. z art. 11 kpa w zw. z art. 107 kpa § 1 i 3 kpa w zw. z art. 43 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. z dnia 29 marca 2008 roku, Dz. U. Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na sporządzeniu przez organ pierwszej instancji uzasadnienia zaskarżonej decyzji w sposób sprzeczny z wymogami procedury administracyjnej;
3. art. 6 kpa w zw. z art. 7 kpa w zw. z art. 8 kpa w zw. z art. 9 kpa w zw. z art. 77 § 1 i 4 kpa w zw. z art. 80 kpa w zw. z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. z dnia 29 marca 2008 roku, Dz. U. Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na naruszeniu przez organ pierwszej instancji obowiązku wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego;
4. art. 6 kpa w zw. z art. 7 kpa w zw. z art. 8 kpa w zw. z art. 9 kpa w zw. z art. 76 § 1 i 2 kpa w zw. z art. 77 § 1 i 4 kpa w zw. z art. 80 kpa w zw. z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. z dnia 29 marca 2008 roku, Dz. U. Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na zaniechaniu uwzględnienia przez organ pierwszej instancji w toku postępowania faktu, że Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Lustracyjny orzeczeniem lustracyjnym z dnia 11 sierpnia 2000 roku (sygn. akt V AL. 26/00) na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 11

kwietnia 1997 roku o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 osób pełniących funkcje publiczne (jednolity tekst Dz. U. Nr 42 z 1999 roku, z późn. zm.), stwierdził, że złożone przez kandydata na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Wałęsę oświadczenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ww. ustawy jest zgodnie z prawdą;

5. art. 6 kpa w zw. z art. 7 kpa w zw. z art. 8 kpa w zw. z art. 9 kpa w zw. z art. 76 § 1 i 2 kpa w zw. z art. 77 § 1 i 4 kpa w zw. z art. 80 kpa w zw. z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. z dnia 29 marca 2008 roku, Dz. U. Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na zaniechaniu uwzględnienia przez organ pierwszej instancji w toku postępowania faktu, że Naczelnik Oddziałowego Biura Udostępniania Archiwizacji Dokumentów w Gdańsku Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w dniu 16 listopada 2005 roku wydał zaświadczenie o numerze 1763/05 w sprawie o sygn. akt BU Gd-III-5532-1587(52)/05, w którym na podstawie art. 217 § 2 pkt 1 kpa w zw. z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016; z późn. zm), stwierdził, że na podstawie posiadanych i dostępnych dokumentów zgromadzonych w zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu strona postępowania – Lech Wałęsa jest pokrzywdzonym w rozumieniu art. 6 ww. ustawy;
6. art. 6 kpa w zw. z art. 7 kpa w zw. z art. 8 kpa w zw. z art. 9 kpa w zw. z art. 77 § 1 i 4 kpa w zw. z art. 80 kpa w zw. z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. z dnia 29 marca 2008 roku, Dz. U. Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na wydaniu przez organ pierwszej instancji decyzji administracyjnej bez podstawy prawnej z uwagi na utratę przez art. 30 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu mocy obowiązującej w wyniku wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 11 maja 2007 roku w sprawie o sygn. akt K 2/07 (Dz. U. Nr 85, poz. 571);

ewentualnie, z ostrożności procesowej, zaskarżonej decyzji zarzucamy:

II. naruszenie poprzez niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego w postaci:

7. art. 31 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na uznaniu przez organ pierwszej instancji ww. przepisów za podstawę

prawną wydanej decyzji pomimo faktu, że przepis, który mógł stanowić ewentualną podstawę prawną do wydania decyzji w niniejszej sprawie w postaci art. 30 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy został uchylony wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2007 roku w sprawie o sygn. akt K 2/07 (Dz. U. Nr 85, poz. 571);

8. art. 30 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku i Instytucie Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w zw. z art. 2 w zw. z art. 7 w zw. z art. 51 ust. 3 w zw. z art. 54 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na odmowie stronie postępowania – Lechowi Wałęsie udostępnienia materiałów archiwalnych dotyczących jego osoby wymienionych w sposób szczegółowy w decyzji organu pierwszej instancji pomimo braku podstawy prawnej do takiego działania;
9. art. 31 ust. 1 pkt 2 a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku i Instytucie Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 424; z późn. zm) polegające na odmowie udostępnienia stronie postępowania – Lechowi Wałęsie materiałów archiwalnych dotyczących jego osoby wymienionych szczegółowo w decyzji organu pierwszej instancji pomimo faktu, że strona postępowania nie była traktowana przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji;

i wnosimy o:

- uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy w całości do ponownego rozpoznania.

Uzasadnienie

Zaskarżoną decyzję organu pierwszej instancji uznać należy nie tylko za wydaną z naruszeniem, niekiedy rażącym, przepisów postępowania administracyjnego, nie tylko za wydaną bez podstawy prawnej, lecz przede wszystkim za niesprawiedliwą i krzywdzącą w stosunku do strony postępowania. Niemniej jednak, z uwagi na fakt, iż przedmiotem niniejszego odwołania jest ocena zgodności z prawem postępowania organu pierwszej instancji, strona postępowania w swym odwołaniu ograniczy się jedynie do uzasadnienia dwóch pierwszych z poruszonych na wstępie kwestii.

Rozwijając przedstawione w *petitum* odwołania zarzuty, stwierdzić należy, co następuje.

ad. I, ppkt 1)

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż organ administracji pierwszej instancji w toku niniejszego postępowania w sposób rażący naruszył podstawową zasadę postępowania administracyjnego, jaką jest zasada zapewnienia czynnego udziału

strony, a także zasadę wysłuchania strony w postępowaniu administracyjnym. Przypomnieć należy, że zgodnie z treścią art. 10 § 1 kpa:

„Organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań [podkr. moje – R.N.]”

W niniejszej sprawie, organ pierwszej instancji – Dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku, nie zawiadomił strony postępowania – Lecha Wałęsy w trybie art. 10 § 1 kpa o zgromadzeniu całości materiału dowodowego i prawie do wypowiedzenia się strony, co do zebranych dowodów, materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Tymczasem, na szczególną wagę powyżej opisanego obowiązku spoczywającego na organach administracji wielokrotnie zwracano uwagę w doktrynie prawa procedury administracyjnej. Wskazać w tym miejscu należy za Barbarą Adamiak i Januszem Borkowskim (Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, 2006, za systemem LEGALIS), że:

„Artykuł 10 § 1 ustanawia zasadę ogólną czynnego udziału strony w postępowaniu. Z zasady tej wynikają dla organu administracji publicznej obowiązki, a mianowicie zagwarantowanie stronie czynnego udziału w każdym stadium postępowania oraz zagwarantowanie stronie przed wydaniem decyzji możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Odpowiednio do tych obowiązków organów administracji publicznej art. 10 § 1 jest podstawą do ustalenia dwóch praw procesowych strony: prawa do czynnego udziału w postępowaniu administracyjnym oraz prawa do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów oraz zgłoszonych żądań. Art. 10 § 1 kształtuje prawa strony, czego istotnym następstwem prawnym jest to, iż strona swymi prawami rozporządza, a zatem w razie odstąpienia przez stronę od ich realizacji nie można z tego tytułu wyprowadzać negatywnych następstw dla strony.

(...)

Strona ma prawo do zajęcia stanowiska wobec całości dowodów i żądań zawartych w aktach sprawy. "Jest to prawo strony do wypowiedzenia "ostatniego słowa" w sprawie stanowiącej przedmiot postępowania administracyjnego. Obowiązkiem organu prowadzącego postępowanie jest pouczenie strony o prawie zapoznania się z aktami i złożenia końcowego oświadczenia, a także wstrzymania się od wydania decyzji do czasu (określonego wyznaczonym stronie terminem) złożenia powyższego oświadczenia. Brak w aktach sprawy końcowego oświadczenia strony oraz dowodu, że organ prowadzący postępowanie pouczył stronę o przysługującym jej prawie - uzasadnia wniosek, że organ prowadzący postępowanie naruszył obowiązek ustalony w art. 10 § 1 KPA" (Dawidowicz, Postępowanie administracyjne, s. 94) [podkr. moje – R.N.]. Ustanowione w art. 10 § 1 prawo strony do wypowiedzenia się jest szerszym od prawa z art. 81, które obejmuje tylko prawo wypowiedzenia się co do przeprowadzonych dowodów. Wypływające z zasady ogólnej czynnego udziału strony w postępowaniu prawo obejmuje wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. "Zasada, gwarantująca stronom możliwość wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji, odnosi się do wszystkich dowodów i

materiałów, bez względu na to, z czyjej inicjatywy są one przeprowadzone lub zbierane (z urzędu czy na żądanie którejkolwiek ze stron (...), to samo dotyczy również "żądań", bez względu na to, kto je wysuwa, strona czy organ administracyjny (...), chodzi tu nie tylko o "żądanie", sensu stricto, ile raczej o to, co władza lub strona chce prawnie osiągnąć w postępowaniu [podkr. moje – R.N.]."

(...)

Naruszenie zasady ogólnej czynnego udziału strony w postępowaniu jest kwalifikowaną wadą procesową, która stanowi podstawę wszczęcia postępowania w sprawie wznowienia postępowania na wniosek strony (art. 147) [podkr. moje – R.N.]."

Na szczególne znaczenie zasady zapewnienia stronie czynnego udziału w postępowaniu administracyjnym zwracało też wielokrotnie uwagę sądownictwo administracyjne oraz organy administracji w swych decyzjach. Tytułem przykładu należy przytoczyć w tym miejscu następujące judykaty:

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 26 czerwca 2008 roku, sygn. akt II SA/Bk 727/07, publ. www.nsa.gov.pl

„Niezależnie od rodzaju przeprowadzanych czynności dowodowych (np. oględziny, przesłuchanie świadków czy stron) pozbawienie strony możliwości udziału w nich stanowi naruszenie zasady wyrażonej w art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), albowiem odbiera jej prawo uczestniczenia w ustalaniu faktów prawotwórczych, mających podstawowe znaczenie dla przyszłego rozstrzygnięcia. Z tego względu uchybienia w tym przedmiocie powinny być traktowane jako w każdym przypadku stanowiące naruszenie przepisów procesowych będące samoistną podstawą do wznowienia postępowania (art. 145 § 1 pkt 4 KPA) [podkr. moje – R.N.]."

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 5 lipca 2007 roku, sygn. akt VI SA/Wa 809/07, publ. Legalis

„Jeżeli organ administracyjny w swojej decyzji w ogóle nie odniósł się do zgłoszonych przez stronę w toku postępowania administracyjnego wniosków dowodowych, a decyzję wydał z naruszeniem prawa strony do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, naruszył tym samym zasadę czynnego udziału strony w postępowaniu [podkr. moje – R.N.]."

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 maja 2007 roku, sygn. akt I SA/Wa 497/07, publ. Legalis

„Uchybienie przez organ orzekający zasadom określonym w art. 10 § 1 KPA stanowi przesłankę wznowienia postępowania uzasadniającą uchylenie decyzji przez sąd administracyjny bez względu na to czy miało ono, czy też nie miało wpływu na wynik sprawy [podkr. moje – R.N.]."

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 maja 2007 roku, sygn. akt IV SA/Wa 2357/06, publ. Legalis

Brak w aktach sprawy końcowego oświadczenia strony oraz dowodu, że organ prowadzący postępowanie pouczył stronę o przysługującym jej prawie uzasadnia wniosek, że organ prowadzący postępowanie naruszył obowiązek ustalony w art. 10 § 1 KPA [podkr. moje – R.N.].”

Powyżej przedstawiona linia orzecznicza oraz poglądy doktryny prawa pozwalają stwierdzić, że już tylko ze względu na fakt zaniechania poinformowania strony postępowania o zgromadzeniu materiału dowodowego i możliwości wypowiedzenia się przez stronę, co do zebranych dowodów i materiałów, zaskarżona decyzja powinna ulec uchyleniu, a sprawa powinna zostać przekazana do ponownego rozpoznania przez organ pierwszej instancji. Niemniej jednak podkreślić należy, że paradoksalnie jest to jedno z łżejszych znaczących najmniej znaczących uchybień organu pierwszej instancji w niniejszej sprawie w porównaniu z poniżej przedstawionymi zarzutami.

ad. I, ppkt 2)

Lektura uzasadnienia zaskarżonej decyzji pozwala stwierdzić, że nie spełnia ono wymogów przewidzianych przez Kodeks postępowania administracyjnego. Lakoniczność uzasadnienia zaskarżonej decyzji, a w szczególności brak podstawowych elementów decyzji przewidzianych w art. 107 § 3 kpa takich jak, wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, pozwala stwierdzić, że decyzja wydana przez organ pierwszej instancji nie może się ostać w toku kontroli instancyjnej uruchomionej wskutek wniesienia niniejszego odwołania.

Równie wadliwie jak uzasadnienie w zakresie stanu faktycznego i oceny dowodów jest przywołanie w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji podstawy prawnej odmowy udzielenia materiałów archiwalnych stronie postępowania, które zgodnie z art. 107 § 3 kpa powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa. Zarzut ten nabiera szczególnego znaczenia biorąc pod uwagę zarzuty przedstawione w dalszej części niniejszego odwołania odnośnie do rzeczywistego braku podstawy prawnej do wydania decyzji administracyjnej będącej przedmiotem zaskarżenia (szerzej w dalszej części odwołania).

Wskazać przy tym należy, że w doktrynie prawa postępowania administracyjnego wielokrotnie podkreślano szczególne znaczenie uzasadnienia decyzji administracyjnej. Tytułem przykładu przytoczyć należy następujące poglądy doktryny prawa:

Robert Kędziora, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz. 2008, za systemem LEGALIS:

„Uzasadnienie decyzji administracyjnej pełni istotną rolę w realizacji zasady obowiązku informowania stron (art. 9) oraz zasady przekonywania (art. 11). NSA w wyr. z 15.2.1984 r., SA/Po 1122/83 (GAP 1986, Nr 4, s. 45) podkreślił, iż: "Obowiązkiem każdego organu administracji jest jak najstaranniejsze wyjaśnienie podstawy faktycznej i prawnej decyzji, co wypływa także z zasad ogólnych wyrażonych w art. 9 KPA (zasada udzielania pomocy prawnej), oraz art. 11 KPA (zasada przekonywania, czyli wyjaśniania stronie "zasadności przesłanek" rozstrzygnięcia). Chodzi zatem także o wytłumaczenie się, dlaczego organ administracyjny zastosował dany przepis do konkretnych ustaleń, albo dlaczego uznał go za niewłaściwy". Sposób, w jaki organ

administracji publicznej dokonuje uzasadnienia swojego rozstrzygnięcia, nie jest też obojętny z punktu widzenia wyrażonej w art. 8 zasady ogólnej pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa oraz świadomości i kultury prawnej obywateli. "Organ administracji, który w ogóle nie ustosunkowuje się do twierdzeń uważanych przez stronę za istotne dla sposobu załatwienia sprawy, uchybia swym obowiązkom wynikającym z art. 8 i 11 KPA" (wyr. NSA z 6.8.1984 r., II SA 742/84, ONSA 1984, Nr 2, poz. 67) [podkr. moje – R.N.]."

(...)

„Uzasadnienie decyzji składa się z dwóch części: uzasadnienia faktycznego oraz uzasadnienia prawnego. Wyróżnienie w art. 107 § 1 dwóch części uzasadnienia nie oznacza, iż organ administracji publicznej musi wyraźnie każdą z nich wyodrębnić w strukturze decyzji. W piśmiennictwie podkreśla się, iż "treść uzasadnienia prawnego i faktycznego winny się wzajemnie przeplatać i uzupełniać" (Cz. Martysz [w:] Łaszczycza, Martysz, Matan, Postępowanie administracyjne ogólne, s. 664).

Uzasadnienie faktyczne decyzji administracyjnej powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. NSA podkreśla, iż: "Analiza dowodów i ocena materiału dowodowego powinna być dokonana nie później niż w momencie wydania decyzji rozstrzygającej sprawę, a motywy rozstrzygnięcia mają wynikać z uzasadnienia decyzji, jako jej integralnej części (art. 107 § 3 KPA)" (wyr. NSA z 8.9.1989 r., II SA 390/89, OSP 1991, Nr 6, poz. 140 z glosą aprobowaną M. Mincer-Jaśkowskiej). W uzasadnieniu faktycznym organ administracji publicznej ma obowiązek ustosunkować się do wszystkich okoliczności faktycznych mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Pominięcie tego rodzaju okoliczności faktycznych stwarza przesłankę do uznania, iż organ naruszył przepisy o postępowaniu administracyjnym w stopniu wywierającym istotny wpływ na wynik sprawy [podkr. moje – R.N.] (zob. wyr. NSA z 10.2.1981 r., SA 910/80 z glosą A. Zielińskiego, OSPiKA 1982, Nr 5-6, poz. 57 oraz glosą Z. Żukowskiego, OSPiKA 1983, Nr 2, poz. 21). Uzasadnienie faktyczne decyzji administracyjnej powinno zmierzać do jednoznacznego wyjaśnienia wszelkich istotnych rozbieżności w materiale dowodowym, nie może się natomiast ograniczać do ich stwierdzenia [podkr. moje – R.N.] (zob. wyr. NSA z 12.12.1988 r., II SA 497/88, ONSA 1989, Nr 2, poz. 68; por. wyr. NSA z 30.12.1980 r., SA 645/80, ONSA 1981, Nr 1, poz. 2). W wyr. NSA z 18.4.1984 r., III SA 113/84 (ONSA 1984, Nr 1, poz. 42 z glosą W. Olszowego, OSPiKA 1986, Nr 1, poz. 20) przyjęto: "1. Zasada z art. 80 KPA, w myśl której organ administracji państwowej ocenia na podstawie całokształtu materiału dowodowego czy dana okoliczność została udowodniona, odnosi się również do sytuacji, w której występują rozbieżności w ocenach biegłych. 2. Jeżeli organ administracji państwowej uzasadnił przekonująco w decyzji (art. 107 § 3 KPA), dlaczego uwzględnił opinię jednego biegłego i odmówił uwzględnienia opinii innego, nie można tylko z tego powodu skutecznie podważyć stanowiska organu, zarzucając mu oparcie rozstrzygnięcia na błędnym ustaleniu stanu faktycznego i - tym samym - błędnej ocenie tego stanu pod względem prawnym". Swobodna ocena dowodów przez organ orzekający, która znajduje swój wyraz w treści uzasadnienia wydanej decyzji, powinna się opierać na zasadach prawidłowego wnioskowania i logicznego rozumowania, w przeciwnym bowiem razie może zostać podważona w toku postępowania przed sądem administracyjnym (zob. wyr. NSA z 18.6.1997 r., IV SA 1660/96, ONSA 1998, Nr 2, poz. 63).

Uzasadnienie prawne decyzji administracyjnej powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. "Zasadniczym celem uzasadnienia prawnego jest wykazanie, że przyjęte w decyzji rozstrzygnięcie jest wynikiem poprawnego logicznie procesu stosowania normy materialnej przy równoczesnym przestrzeganiu norm procesowych, skutkiem czego treść rozstrzygnięcia należy uznać za zgodną z prawem" [podkr. moje – R.N.] (Dawidowicz, Postępowanie administracyjne, s. 103). W wyr. NSA z 10.7.1985 r., SA/Kr 579/85 (ONSA 1985, Nr 2, poz. 14) podkreślono, iż: "Wymienienie przez organ w uzasadnieniu decyzji tylko numeracji artykułów (paragrafów, ustępów) przepisów prawnych przyjętych za jej podstawę prawną, nie spełnia warunku przytoczenia przepisów prawa, o jakim mówi art. 107 § 3 KPA". Organ administracji publicznej powinien więc przytoczyć w całości treść przepisu prawa stanowiącego podstawę prawną wydanej decyzji. W świetle art. 107 § 3 organ nie może jednak poprzestać na przytoczeniu przepisów prawa, ale ma obowiązek wyjaśnienia podstawy prawnej. Organ powinien więc wytłumaczyć, dlaczego zastosował dany przepis jako podstawę decyzji oraz dokonać jego wykładni [podkr. moje – R.N.]. W sytuacji gdy strona powołuje się na odmienną interpretację przepisu, należy także umotywić wybór wykładni uznanej za właściwą w procesie stosowania prawa. W wyr. z 20.11.2001 r., II SA/Lu 629/00 (OSP 2002, Nr 10, poz. 136 z glosą aprobowaną W. Tarasa) NSA przyjął, iż: "1. Naczelny Sąd Administracyjny może sprawować kontrolę w zakresie sposobu interpretacji przepisów prawnych oraz jej wyników, stanowiących normatywną podstawę administracyjnej decyzji stosowania prawa. 2. Staranność przekazywania adresatowi uzasadnienia własnych argumentów wykorzystanych przy formułowaniu treści decyzji jest istotnym elementem funkcji perswazyjnej uzasadnienia. Jest także wymogiem art. 107 § 1 KPA, w którym elementem uzasadnienia prawnego decyzji jest "wyjaśnienie podstawy prawnej"[podkr. moje – R.N.]."

Powyżej przedstawione poglądy znajdują swoje potwierdzenie także w orzecznictwie sądów administracyjnych. Tytułem przykładu przytoczyć należy w tym miejscu następujące judykaty:

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2007 roku, sygn. akt II SA/Wa 2187/06, publ. Legalis

„Nie spełnia wymogu art. 107 § 3 KPA uzasadnienie, które sprowadza się wyłącznie do przytoczenia okoliczności, które w ocenie organu wpłynęły na negatywne rozpatrzenie sprawy pomijając natomiast te okoliczności, które mogły przyczynić się do uwzględnienia zarzutów skarżącego. [podkr. moje – R.N.]”

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 2 kwietnia 2007 roku, sygn. akt II SA/Wa 28/07, publ. Legalis

„W świetle art. 107 § 3 KPA nie jest wystarczające powołanie w podstawie prawnej decyzji przepisu, który znalazł tu zastosowanie oraz odpowiedniego aktu prawnego. Nie wskazanie przez organ w uzasadnieniu żadnych faktów, które uznał za udowodnione oraz dowodów, na których się oparł uniemożliwia dokonanie subsumcji stanu faktycznego sprawy.[podkr. moje – R.N.]”

wyrok Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 13 marca 2007 roku, sygn. akt I SA/Go 1217/06, publ. Legalis

„Wyjaśnienie podstawy prawnej ponad jej przywołanie, obejmuje objaśnienie wykładni zastosowanych przepisów oraz znaczenia poszczególnych słów i pojęć w tych przepisach, zaś uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Decyzja powinna więc wskazywać ustalony przez organ stan faktyczny, określać przesłanki zastosowania tej, a nie innej kwalifikacji prawnej i ustalać jakie okoliczności stanu faktycznego odpowiadają którym z fragmentów normy prawnej zastosowanej w sprawie. To wszystko kryje w sobie treść art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego [podkr. moje – R.N.]”

wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 stycznia 2007 roku, sygn. akt II OSK 1369/06, publ. Legalis

„Realizacji zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa (art. 8 KPA) służy między innymi uzasadnienie decyzji administracyjnej, które stanowi jej obligatoryjną część. Uzasadnienie z jednej strony ma na celu umożliwienie stronom postępowania, poznanie motywów, którymi kierował się organ administracji wydając decyzję, a z drugiej strony kontrolę rozstrzygnięcia w postępowaniu odwoławczym. Uzasadnienie aktu administracyjnego wskazuje jednocześnie na zakres rozstrzygnięcia dokonanego przez organ administracji. Brak rozważań w przedmiocie niektórych aspektów faktycznych i prawnych sprawy uniemożliwia poznanie stanowiska organu w tej kwestii, poddaje w wątpliwość sam fakt rozstrzygnięcia w tym zakresie, a co za tym idzie wyklucza lub uniemożliwia kontrolę rozstrzygnięcia przez sąd administracyjny [podkr. moje – R.N.]”

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 grudnia 2006 roku, sygn. akt I SA/Wa 1802/06, publ. Legalis

„Art. 107 KPA określa podstawowe części składowe, jakie powinna decyzja zawierać. Należy do nich między innymi uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie stanowi integralną część decyzji i jego zadaniem jest wyjaśnienie rozstrzygnięcia, stanowiącego dyspozytywną część decyzji. Uzasadnienie jako jeden z elementów decyzji winno zawierać ocenę zebranego w postępowaniu materiału dowodowego, dokonaną przez organ wykładnię stosowanych przepisów oraz ocenę przyjętego stanu faktycznego w świetle obowiązującego prawa. Organ administracyjny jest zobowiązany do wyjaśnienia stronom zasadności przesłanek, którymi kierował się przy załatwieniu sprawy [podkr. moje – R.N.]”

Biorąc pod uwagę fakt, że uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie spełnia wyżej wskazanych wymagań przewidzianych przez art. 107 § 2 kpa oraz rozwijanych przez powyżej przedstawione orzecznictwo oraz głosy doktryny prawa, stwierdzić należy, że decyzja organu pierwszej instancji nie może się ostać w niniejszej sprawie.

Podkreślenia wymaga fakt, że organ pierwszej instancji nie zadał sobie trudu oceny wiarygodności zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego oraz wymienionych w treści uzasadnienia decyzji materiałów, choć wiedzą notoryjną jest fakt, że strona postępowania wiarygodność materiałów i dokumentów, o których

mowa powyżej w sposób jednoznaczny kwestionowała wskazując w swych licznych wypowiedziach, że nigdy nie była tajnym współpracownikiem Służby Bezpieczeństwa PRL, a materiały dotyczące jej osoby zostały wytworzone przez organy bezpieczeństwa PRL bez jej wiedzy i woli. Już chociażby ta, elementarna wiedza, dostępna z całą pewnością organowi pierwszej instancji, powinna skłonić organ pierwszej instancji do pogłębionej analizy zgromadzonych materiałów pod kątem ich wiarygodności. Tymczasem w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji brak jest choćby jednego zdania, z których wynikałaby refleksja organu pierwszej instancji nad zgromadzonym materiałem dowodowym.

Jednocześnie wskazać należy, że organ pierwszej instancji odmówił stronie postępowania udostępnienia wymienionych w treści decyzji materiałów stwierdzając, że z tychże materiałów wynika, że strona postępowania – Lech Wałęsa „*był traktowany przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji*”. Wskazać przy tym należy, że organ pierwszej instancji w żaden sposób nie wykazał w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, w jaki sposób, na podstawie zgromadzonych materiałów doszedł do przekonania, że w istocie strona postępowania była traktowana przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji, a przecież elementarne zasady postępowania administracyjnego nakazują organom administracyjnym swoje stanowisko w sposób należyty uzasadnić.

Na marginesie powyżej przedstawionych rozważań zaznaczyć należy, że organ pierwszej instancji w sposób nieuprawniony stwierdził, że materiały, których udostępnienia odmówił stronie postępowania miałyby być dokumentami. Jak wynika bowiem z treści dokumentów, których udostępnienia odmówiono stronie postępowania, większość z nich stanowi kserokopie, w tym: kserokopia karty E-14 z akt o sygn. IPN 00201/48 t. 1, k. 42, kserokopia arkusza ewidencyjnego osoby przeznaczonej do internowania z akt o sygn. akt IPN Gd 00201/48, t. 1, k. 38-40, kserokopia informacji o osobie z komputerowego zbioru danych byłej Służby Bezpieczeństwa (ZSKO-90) z akt o sygn. IPN GD 00204/48, t. 1, k. 41, kserokopia notatki służbowej z analizy akt archiwalnych nr I-14713 dot. ob. Lecha Wałęsy z dnia 21 czerwca 1978 roku z akt o sygn. akt IPN BU 00522/48 k. 93-95, kserokopii notatki służbowej z dnia 9 października 1978 roku z akt o sygn. IPN BU 00522/48 k. 96-99. Fakt, że powyżej przedstawione materiały zachowały się jedynie w kserokopiach nakazywał organowi pierwszej instancji zachowanie szczególnej ostrożności w ocenie tak przedstawionego materiału dowodowego – tymczasem organ pierwszej instancji w sposób zupełnie dowolny przyjął wiarygodność ww. materiałów, co skutkowało wydaniem zaskarżonej decyzji, której merytoryczna zasadność budzi uzasadnione wątpliwości.

Przedstawione powyżej zarzuty w sposób jednoznaczny wskazują na fakt, że decyzja organu pierwszej instancji w chwili obecnej nie spełnia wymogów przewidzianych przepisami regulującymi tok postępowania administracyjnego, co niewątpliwie powinno doprowadzić do uchylenia zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi pierwszej instancji.

ad. I, ppkt 3)

Organ pierwszej instancji odmawiając stronie postępowania wydania materiałów wymienionych decyzji stwierdził, iż jest to niemożliwe z uwagi na fakt, że z treści tychże dokumentów wynika, że strona postępowania – Lech Wałęsa „*był traktowany przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji.*”

Podkreślić w tym miejscu należy, że w ocenie strony postępowania, dla zajęcia stanowczego stanowiska w odniesieniu do ww. kwestii, organ pierwszej instancji nie mógł polegać tylko i wyłącznie na wymienionych w treści decyzji dokumentach, gdyż ewentualne ustalenie rzeczywistego stanu faktycznego w niniejszej sprawie powinno nastąpić z uwzględnieniem w szczególności: orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Warszawie V Wydział Lustracyjny z dnia 11 sierpnia 2000 roku (sygn. akt V AL. 26/00) oraz zaświadczenia Naczelnika Oddziałowego Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Gdańsku z dnia 15 listopada 2005 roku nr 1763/05 (sygn. akt BU Gd-III0553201587(52)/05). Z treści tych właśnie dokumentów wynika w sposób jednoznaczny, że dokumenty wymienione w treści decyzji organu pierwszej instancji były już przedmiotem badania sądu powszechnego oraz samego Instytutu Pamięci Narodowej, a organy te nie stwierdziły, aby z ww. dokumentów miało wynikać, aby strona postępowania – Lech Wałęsa miał w kiedykolwiek współpracować z organami bezpieczeństwa PRL, czy też, jak stwierdził organ pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, że „*był traktowany przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji.*”

W związku z powyższym wydanie decyzji w ww. względzie przez organ pierwszej instancji z pominięciem dotychczasowych rozstrzygnięć sądu powszechnego oraz samego Instytutu Pamięci Narodowej uznać należy za oczywiste naruszenie art. 7 kpa (zasada prawdy obiektywnej) oraz art. 77 kpa (zasada zupełności postępowania dowodowego). Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 7 kpa:

‘W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności i podejmują wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.’

Zgodnie zaś z treścią art. 77 § 1 kpa:

„Organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.”

Wskazać przy tym należy, że powyżej przedstawione zasady były wielokrotnie omawiane przez sądy administracyjne w uzasadnieniach orzeczeń. Tytułem przykładu należy przytoczyć następujące tezy orzeczeń zapadłych w innych sprawach, które z uwagi na uniwersalny charakter podniesionych argumentów, zachowują aktualność także w realiach niniejszej sprawy. I tak:

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2008 roku, sygn. akt VIII SA/Wa 619/07, publ. Legalis

„Z zasady prawdy obiektywnej wyrażonej w art. 7 KPA wynika obowiązek organu administracji publicznej wyczerpującego zbadania wszystkich okoliczności faktycznych związanych z określoną sprawą, aby w ten sposób stworzyć jej rzeczywisty obraz i uzyskać podstawę do trafnego zastosowania przepisu prawa. Z zasady tej wynikają dla organu administracji publicznej obowiązki określenia z urzędu jakie dowody są niezbędne dla ustalenia stanu faktycznego sprawy oraz przeprowadzenia z urzędu wskazanych w postanowieniu dowodów. Realizację zasady prawdy obiektywnej zapewniają przede wszystkim gwarancje zawarte w przepisach regulujących postępowanie dowodowe [podkr. moje – R.N.]”

wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 sierpnia 2007 roku, sygn. akt VII SA/Wa 878/07, publ. Legalis

„Zasady prawdy obiektywnej wyrażone w art. 7 KPA oraz zasada zupełności postępowania dowodowego zawarta w art. 77 § 1 KPA, nakładają na organ administracji publicznej prowadzący postępowanie, obowiązek ustalenia prawdziwego stanu faktycznego na podstawie zebranego materiału dowodowego. Okoliczności faktyczne mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy mają być ustalone przez organy w taki sposób, aby odpowiadały rzeczywistości i mogły stać się podstawą prawidłowego zastosowania przepisów prawa materialnego [podkr. moje – R.N.]”

Treść powyżej przedstawionych rozstrzygnięć znajduje potwierdzenie także w doktrynie prawa postępowania administracyjnego. Wskazać tym miejscu należy za Robertem Kędziorą (Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz. 2008, system LEGALIS), że:

„Sformułowana w art. 7 KPA zasada prawdy obiektywnej (materialnej) nakłada na organ administracji publicznej prowadzący postępowanie administracyjne obowiązek podejmowania wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy. Prawidłowe załatwienie sprawy indywidualnej jest uwarunkowane oparciem rozstrzygnięcia na prawidłowo ustalonych, tzn. obiektywnie istniejących, oraz właściwie ocenionych okolicznościach faktycznych.

Konkretyzację zasady prawdy obiektywnej stanowi treść art. 77 § 1, z którego wynika dla organu administracji publicznej obowiązek zgromadzenia w sposób wyczerpujący materiału dowodowego, a następnie wyczerpującego rozpatrzenia całokształtu tego materiału celem prawidłowego ustalenia podstawy faktycznej decyzji administracyjnej. Treść art. 77 § 1 przesądza o oparciu konstrukcji postępowania dowodowego na zasadzie oficjalności. Organ administracji publicznej jest więc zobowiązany z urzędu podejmować wszelkie kroki zmierzające do wyczerpującego zgromadzenia materiału dowodowego (zob. komentarz do art. 77 Nb 2-4) [podkr. moje – R.N.]”

(...)

„Jako dowolne należy traktować ustalenia faktyczne znajdujące wprawdzie potwierdzenie w materiale dowodowym, ale niekompletnym, czy nie w pełni rozpatrzonym. Zarzut dowolności wykluczają dopiero ustalenia dokonane w całokształcie materiału dowodowego (art. 80 KPA), zgromadzonego i zbadanego w sposób wyczerpujący (art. 77 § 1 KPA), a więc przy podjęciu wszelkich kroków niezbędnych dla dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, jako warunku

niezbędnego wydania decyzji o przekonującej treści (art. 7 KPA)" [podkr. moje – R.N.] (wyr. SN z 23.11.1994 r., III ARN 55/94, OSNAPiUS 1995, Nr 7, poz. 83).

Niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, stanowi takie naruszenie przepisów postępowania administracyjnego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, i obliuguje sąd administracyjny do uchylenia decyzji (por. wyr. NSA z 12.10.1987 r., IV SA 334/87, GAP 1988, Nr 21, s. 43) [podkr. moje – R.N.]. W szczególności organ administracji publicznej narusza obowiązki wynikające z zasady prawdy obiektywnej w sytuacji, gdy nie dokonuje wyjaśnienia sprzeczności zawartych w materiale dowodowym (zob. wyr. NSA z 21.2.1991 r., II SA 82/91, PiŻ 1991, Nr 40, s. 15). Naruszeniem zasady prawdy obiektywnej jest oparcie decyzji administracyjnej na nieprawidłowo ustalonym stanie faktycznym. W wyr. z 14.5.1985 r., SA/Wr 198/85 (GAP 1987, Nr 13, s. 46) NSA przyjął: "Załatwienie sprawy administracyjnej przez wydanie decyzji opartej na błędnie ustalonym stanie faktycznym jest sprzeczne z obowiązującą w postępowaniu administracyjnym zasadą prawdy obiektywnej, naruszając w ten sposób przepisy postępowania administracyjnego, przede wszystkim art. 7 KPA, ale także inne przepisy tego Kodeksu normujące sposób dochodzenia do ustalenia rzeczywistego stanu faktycznego sprawy. Takie naruszenie przepisów procedury ma wpływ na wynik sprawy, jeżeli błąd w ustaleniach faktycznych doprowadził do innego rozstrzygnięcia od tego, które powinno zapaść na podstawie prawidłowych ustaleń. Kontroli sądu podlega zarówno prawidłowość ustalenia stanu faktycznego, jak i wpływ ewentualnych uchybień w tym zakresie na treść zaskarżonej decyzji. Nieprawidłowe ustalenie podstawy faktycznej decyzji jest naruszeniem przepisów postępowania, mającym wpływ na wynik sprawy".

Powyżej przedstawione argumenty w sposób jednoznaczny potwierdzają postawioną na wstępie tezę o naruszeniu przepisów art. 7 kpa w zw. z art. 77 § 1 kpa. Nie ulega bowiem wątpliwości, że organ pierwszej instancji dokonując ustaleń faktycznych prowadzących do wydania zaskarżonej decyzji powinien dążyć do wszechstronnego zgromadzenia i oceny materiału dowodowego. Teza ta jest o tyle istotna, że w realiach niniejszej sprawy można pokusić się o stwierdzenie graniczące z pewnością, że organ pierwszej instancji posiadał z urzędu wiadomości dotyczące treści wskazanego powyżej orzeczenia sądu lustracyjnego oraz zaświadczenia Instytutu Pamięi Narodowej, lecz pomimo to nie przeprowadził dowodu z ww. dokumentów, ani też nie wykorzystał tej wiedzy w toku postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie.

Okoliczności, o których mowa powyżej w sposób jednoznaczny przemawiają za uchyleniem zaskarżonej decyzji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

ad. I, ppkt 4)

Kontynuując powyżej przedstawione rozważania wskazać należy, że organ pierwszej instancji zaniechał w toku postępowania przeprowadzenia postępowania dowodowego w celu uzyskania orzeczenia lustracyjnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie V Wydział Lustracyjny z dnia 11 sierpnia 2000 roku w sprawie o sygn. akt V AL. 26/00, w którym Sąd Apelacyjny stwierdził, że złożone przez kandydata na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – Lecha Wałęsę oświadczenie na podstawie art. 6 ust. 1

ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 roku o ujawnianiu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 osób pełniących funkcje publiczne jest zgodne z prawdą.

W związku z powyższym, wnoszę o przeprowadzenie dowodu z:

Dowód:

1. kserokopii orzeczenia lustracyjnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie V Wydział Lustracyjny z dnia 11 sierpnia 2000 roku w sprawie o sygn. akt V AL. 26/00 wraz z uzasadnieniem (kserokopię przedkładam wraz z odwołaniem);
2. odpisu orzeczenia lustracyjnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie V Wydział Lustracyjny z dnia 11 sierpnia 2000 roku w sprawie o sygn. akt V AL. 26/00 z uzasadnieniem wraz z klauzulą prawomocności (w tym celu **wnoszę o** zwrócenie się do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Plac Krasińskich 2/4/6, 00-207 Warszawa o sporządzenie odpisu ww. orzeczenia wraz z klauzulą prawomocności i uzasadnieniem oraz doręczenie organowi prowadzącemu postępowanie administracyjne odpisu ww. orzeczenia wraz z uzasadnieniem, ewentualnie o zwrócenie się do Instytutu Pamięi Narodowej, ul. Towarowa 28, 00 – 839 Warszawa z ww. wnioskiem);

na okoliczność faktu wydania ww. orzeczenia oraz jego treści.

Tymczasem powyżej przedstawione orzeczenie ma kapitalne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy z dwóch powodów:

1. **Po pierwsze**, jak pozwala stwierdzić porównanie powyżej przedstawionego orzeczenia z treścią zaskarżonej decyzji, Sąd Apelacyjny w Warszawie w ww. sprawie poddawał analizie całość materiałów wymienionych w treści decyzji organu pierwszej instancji i, jak wskazuje treść rozstrzygnięcia oraz uzasadnienia ww. wyroku, doszedł do innych niż organ pierwszej instancji wniosków;

Wskazać w tym miejscu należy, że organ pierwszej instancji odmówił wydania stronie postępowania następujących dokumentów:

- informacja o osobie z komputerowego zbioru danych byłej Służby Bezpieczeństwa (ZSKO-90) z akt IPN BU 00552/48 k. 91 – 92;
- informacja o osobie z komputerowego zbioru danych byłej Służby Bezpieczeństwa (ZSKO-88) z akt IPN BU 00552/48 k. 89 – 90;
- kserokopia karty E-14 z akt o sygn. IPN GD 00201/48 t. 1, k. 42;
- kserokopia arkusza ewidencyjnego osoby przeznaczonej do internowania z akt o sygn. IPN Gd 00201/48 t. 1, k. 38 – 40;

- kserokopia informacji o osobie z komputerowego zbioru danych byłej Służby Bezpieczeństwa (ZSKO-90) z akt o sygn. IPN Gd 00204/48 t. 1, k. 41;
- kserokopia notatki służbowej z analizy akt archiwalnych nr I-14713 dot. ob. Lecha Wałęsy z dnia 21 czerwca 1978 roku z akt o sygn. IPN BU 00552/48 k. 93 – 95;
- kserokopia notatki służbowej z dnia 9 października 1978 roku z akt o sygn. akt IPN BU 00552/48 k. 96 – 99.

Fakt, że powyżej przedstawione dokumenty były poddane ocenie przez Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpatrujący prawdziwość tzw. „oświadczenia lustracyjnego” strony niniejszego postępowania – Lecha Wałęsy nie budzi wątpliwości i wynika wprost z uzasadnienia tego orzeczenia, którego kserokopia została dołączona do niniejszego odwołania. Z uwagi na obszerność uzasadnienia ww. orzeczenia niecelowym byłoby przytaczanie jego treści w całości – w tym zakresie odesłać należy do lektury tego dokumentu. Niemniej jednak nie sposób w tym miejscu zauważyć, że wiedza tego rodzaju była powszechnie dostępna – wynikała już chociażby wprost z książki wydanej pod auspicjami Instytutu Pamięi Narodowej pod tytułem: „SB a Lech Wałęsa: przyczynki do biografii” autorstwa Sławomira Cenckiewicza i Piotra Gontarczyk. W treści ww. publikacji, na stronie 252 czytamy:

„W dniu 12 lipca 2000 r. Sąd Lustracyjny oficjalnie wszczął postępowanie w sprawie kandydata do fotela prezydenta RP – L. Wałęsy. Rozesłano pisma do MSW, UOP, Wojskowych Służb Informacyjnych, Ministerstwa Sprawiedliwości i innych instytucji, które mogłyby posiadać dokumenty służb specjalnych PRL10. W wyniku kwerendy do sądu dotarło kilkanaście tomów akt, z których przytłaczająca część obrazowała działalność Wałęsy jako przywódcy „Solidarności” w latach osiemdziesiątych. Oczywiście w dokumentach tych L. Wałęsa jawił się jako zdeklarowany wróg systemu. Od powyższego wyraźnie odbiegała część dokumentów przysłanych przez UOP, a dotycząca działalności L. Wałęsy w latach siedemdziesiątych. Notatka załączona do pisma dyrektora Biura Ewidencji i Archiwum UOP, płk. Antoniego Zielińskiego, informowała: „29 XII 1970 r. Lech Wałęsa został zarejestrowany przez Wydział [III] KW MO w Gdańsku pod numerem 12535 w kategorii tajny współpracownik pseudonim »Bolek«. 19 VI 1976 r. został wyrejestrowany, akta przekazano do archiwum Wydziału »C«, w którym nadano im sygnaturę I-14713”¹¹. Oprócz wspomnianej notatki płk A. Zieliński przesłał sądowi szereg istotnych dokumentów operacyjnych i ewidencyjnych byłej SB. Wśród nich były m.in.:

- wydruki z ZSKO-88 oraz ZSKO-90. W obydwu dokumentach Lech Wałęsa figurował jako były współpracownik SB;
- kopia arkusza ewidencyjnego osoby podlegającej internowaniu z 28 listopada 1980 r. dotyczącego L. Wałęsy, w którym znalazła się informacja o współpracy z SB w latach siedemdziesiątych;
- kopia karty ewidencyjnej E-14 dotyczącej L. Wałęsy. Z karty tej wynikało, że był on tajnym współpracownikiem zdjętym z ewidencji w czerwcu

1976 r., a jego akta archiwalne złożono w Wydziale „C” KW MO Gdańsk pod nr. I-1471314;

- kopia notatki st. szer. M. Aftyki dotyczącej przeglądu akt archiwalnych L. Wałęsy sygn. I-14713 (wedle przypisu nr 15 - IPN 00552/48, t. 1, Notatka służbowa młodszego inspektora Wydziału III „A” KW MO w Gdańsku st. szer. M. Aftyki dotycząca przeglądu akt archiwalnych L. Wałęsy, Gdańsk, 21 VI 1978, k. 93–95 (zob. aneks źródłowy nr 4 i aneks ilustracyjny nr 29 – przyp. moje R.N.);
- kserokopia notatki z rozmowy przeprowadzonej z L. Wałęsą w dniu 6 października 1978 r. przez mjr. Cz. Wojtalika oraz mjr. R. Łubińskiego z KW MO w Gdańsku (wedle przypisu nr 16 - IPN 00552/48, t. 1, Notatka służbowa mjr. Cz. Wojtalika i mjr. R. Łubińskiego z rozmowy z L. Wałęsą w dniu 6 X 1978 r., Gdańsk, 9 X 1978 r., k. 96–99 (zob. aneks źródłowy nr 5 i aneks ilustracyjny nr 30 – przyp. moje R.N.);
- kopia analizy SOR krypt. „Bolek” sporządzonej 20 kwietnia 1982 r. przez ppor. A. Żaczka, podrzucona w latach dziewięćdziesiątych w Delegaturze UOP w Gdańsku do teczki ADM-137517.

Dokumenty wymienione w pierwszych pięciu punktach mówiły wprost o współpracy L. Wałęsy z SB18. Problem polegał jednak na tym, że jedynie dokumenty wymienione jako pierwsze były zachowanymi oryginałami, zaś pozostałe stanowiły kopie. Wedle pisma UOP zostały one podrzucone do Delegatury UOP w Gdańsku w dniu 7 stycznia 1993 r. przez nieznaną osobę.”

W związku z powyższym stwierdzić należy, że obecny sposób postępowania Instytutu Pamięci Narodowej przejawiający się w wydaniu zaskarżonej decyzji budzi uzasadnione wątpliwości. Skoro bowiem dokumenty, których w chwili obecnej organ pierwszej instancji odmawia wydania stronie postępowania, były uprzednio poddane ocenie przez sąd powszechny w ww. postępowaniu i sąd ten stwierdził, że strona postępowania nie współpracowała ze służbami bezpieczeństwa PRL to należy sobie zadać pytanie: w jaki sposób na podstawie tych samych materiałów Dyrektor Oddziału Instytut Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku doszedł do wniosków przeciwnych?

Na marginesie powyżej przedstawionych rozważań wskazać należy, że sąd lustracyjny dysponował daleko szerszym materiałem dowodowym niż organ pierwszej instancji, gdyż sąd oprócz dowodu z dokumentów i materiałów archiwalnych przeprowadził dowody z przesłuchania szeregu świadków. Z tego też względu można uznać, że sąd lustracyjny dokonał kompleksowej oceny wszystkich dostępnych dowodów w celu zbadania zgodności z prawdą „oświadczenia lustracyjnego” strony postępowania i na podstawie tak zgromadzonego materiału dowodowego stwierdził, że strona postępowania – Lech Wałęsa złożył oświadczenie, o którym mowa powyżej zgodne z prawdą.

2. **Po drugie**, wobec faktu wydania ww. orzeczenia lustracyjnego, organ administracji będąc związany tym orzeczeniem, nie mógł, nie może i nie będzie

mógł w przyszłości wydać decyzji podważającej prawomocne orzeczenie sądu powszechnego;

Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, że orzeczenie organu pierwszej instancji w niniejszej sprawie w sposób oczywisty podważa zasadę państwa prawnego oraz zaufania obywateli do organów państwa ucieleśnionych w przepisach wymienionych w *petitum* odwołania także z uwagi na fakt, że organ administracji nie mógł w niniejszej sprawie wydać decyzji podważającej orzeczenie sądu powszechnego rozpatrującego kwestię zgodności z prawdą tzw. „oświadczenia lustracyjnego” strony postępowania – Lecha Wałęsy (*nota bene* w oparciu o te same materiały archiwalne, które były przedmiotem rozpoznania w sprawie o sygn. akt V AL. 26/00 Sądu Apelacyjnego w Warszawie, o czym była już mowa powyżej).

Powyżej postawiona teza znajduje swoje bezpośrednie potwierdzenie w uzasadnieniu **wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 października 2005 roku w sprawie o sygn. akt K 31/04 (Dz. U. z 2005 roku, Nr 222, poz. 1914, str. 14829)**, w którym czytamy:

„Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez przedstawicieli Instytutu Pamięci Narodowej w trakcie rozprawy, praktyka przyjęta w tej instytucji miała za podstawę kwalifikowania do kategorii tajnych współpracowników stan prawny obowiązujący po wejściu w życie ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i zakresie działania podległych mu organów (Dz. U. Nr 38, poz. 172 ze zm.). Stwierdzić jednak należy, że żaden przepis tej ustawy nie odnosi się do tej problematyki wprost, bądź chociażby tylko pośrednio, ale w taki sposób, by można go uczynić podstawą wykładni pojęcia "tajny współpracownik". Ostatecznie okazało się, że w ramach praktyki przyjętej w IPN podstawą takiej kwalifikacji stały się wyłącznie akty wewnętrzne o charakterze instrukcyjnym, w szczególności Zarządzenie nr 006/70 Ministra Spraw Wewnętrznych z 1 lutego 1970 r. w sprawie pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych oraz Instrukcja o pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych z tej samej daty. Analiza tych materiałów, a w szczególności przywołanej Instrukcji, która w żadnym wypadku nie może być uznana za akt normatywny, nie pozostawia wątpliwości, że użyte tam pojęcia nie mogą być w żadnym stopniu podstawą budowania definicji "tajnego współpracownika". Według Instrukcji, współpracownicy - to "osoby celowo pozyskane do współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa i wykonujące zadania w zakresie zapobiegania, rozpoznania i wykrywania wrogiej działalności", a w pewnych sytuacjach osoby pozyskiwane do tej współpracy "dla innego celu niż zamierzony" (por.: Instrukcje pracy operacyjnej aparatu bezpieczeństwa 1945-1989, red. T. Ruzikowski, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2004, s. 127 i 129). Istotny jest tu więc fakt zakwalifikowania i zarejestrowania danej osoby jako tajnego współpracownika przez odpowiedni organ aparatu bezpieczeństwa, w sposób urzędowy i sformalizowany, w całkowitym natomiast oderwaniu od wszystkich tych obiektywnych i subiektywnych aspektów współpracy, które zostały zawarte w legalnej jej definicji, wynikającej z treści art. 4 ustawy lustracyjnej.

Należy podkreślić, że niepewność i niespójność regulacji prawnych stanowiących podstawę kwalifikowania osób w sprawach, mających zasadnicze znaczenie dla

realizacji ich praw osobistych, prowadzi do wyraźnej sprzeczności z wielokrotnie wskazywanymi w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego standardami prawidłowej legislacji. Niepewność sytuacji prawnej jednostki spowodowana niespójnością regulacji ustawowych, a co za tym idzie - zróżnicowanie praktyki organów stosujących prawo, musi także prowadzić do naruszenia zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, wyrażonej w art. 2 Konstytucji. I z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszym przypadku [podkr. moje – R.N.].

Konieczne jest także podkreślenie, że prawomocne ustalenia sądu lustracyjnego co do faktu współpracy, bądź jej wykluczenia, muszą być uznane za wiążące dla wszystkich innych organów państwa, w tym także dla Instytutu Pamięi Narodowej i kontrolującego go sądu administracyjnego, w szczególności przy ustalaniu okoliczności wymienionych w art. 6 ust. 3 ustawy o IPN. W przeciwnym wypadku prowadziłyby to do groźnego dla porządku prawnego zjawiska dwoistości ocen tych samych zdarzeń, okoliczności czy cech, w przestrzeni prawa publicznego, które należy wykluczać w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji) [podkr. moje – R.N.].”

Z uwagi na powyżej przedstawione okoliczności, decyzję wydaną przez organ pierwszej instancji uznać należy za bezzasadną w stopniu oczywistym, co przemawia za jej uchyleniem i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania organowi pierwszej instancji.

Jedynie na marginesie zauważyć należy, wyprzedzając potencjalne argumenty organu drugiej instancji, że bez znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy jest fakt, że sąd lustracyjny badał zgodność z prawdą tzw. „oświadczenia lustracyjnego”, a przedmiotem niniejszego postępowania jest stwierdzenie, czy strona postępowania „była traktowana przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji”, czy też nie. Okoliczność ta jest irrelevantna dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy z uwagi na fakt, że sąd lustracyjny stwierdził, że tzw. „oświadczenie lustracyjne” strony postępowania – Lecha Wałęsy jest zgodne z prawdą, co jest równoznaczne w warstwie semantycznej ze stwierdzeniem, że strona postępowania nigdy nie współpracowała ze służbami bezpieczeństwa PRL. Z tego faktu wynika w sposób jednoznaczny, że skoro strona postępowania – Lech Wałęsa nigdy nie współpracował ze służbami bezpieczeństwa PRL, co potwierdza ww. orzeczenie lustracyjne, to nie mógł też być „traktowany przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji”. Przeciwnie rozumowanie uznać należy za sprzeczne z zasadami logiki oraz zasadami doświadczenia życiowego, chyba, że organy administracji pierwszej i drugiej instancji wychodzą z założenia, że Państwo może traktować np. jako sędziego, prokuratora, czy innego urzędnika osobę, która w istocie nie jest ani sędzią, ani prokuratorem, ani też innym urzędnikiem, lub też jak w tym przypadku traktować jako tajnego informatora, czy pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji kogoś, kto nim nigdy nie był.

Kończąc rozważania w ww. względzie stwierdzić należy, że stroną ww. postępowania lustracyjnego był rzecznik interesu publicznego, a więc jednoosobowy urząd

reprezentujący interes publiczny w postępowaniu lustracyjnym na mocy ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 roku o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 osób pełniących funkcje publiczne. Pomimo wydania przez sąd lustracyjny orzeczenia, o którym mowa powyżej, organ ten nie zdecydował się na zaskarżenie ww. orzeczenia, w związku z czym stało się ono prawomocne. Fakt ten również przemawia na korzyść strony postępowania – Lecha Wałęsy, gdyż wskazuje na to, że rzecznik interesu publicznego uznał orzeczenie, o którym mowa powyżej za zgodne z przepisami prawa oraz zgodne z rzeczywistym stanem faktycznym.

W związku z powyższymi przedstawionymi argumentami stwierdzić należy, że decyzja organu pierwszej instancji jest niezasadna w stopniu oczywistym, co powinno prowadzić do uchylenia zaskarżonej decyzji w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

ad. I, ppkt 5)

Organ pierwszej instancji z zupełnie niezrozumiałych względów zaniechał uwzględnienia w toku postępowania faktu, że Naczelnik Oddziałowego Biura Udostępniania Archiwizacji Dokumentów w Gdańsku Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w dniu 16 listopada 2005 roku wydał zaświadczenie o numerze 1763/05 w sprawie o sygn. akt BU Gd-III-5532-1587(52)/05, w którym na podstawie art. 217 § 2 pkt 1 kpa w zw. z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016; z późn. zm), stwierdził, że:

„na podstawie posiadanych i dostępnych dokumentów zgromadzonych w zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Pan Lech Wałęsa jest pokrzywdzonym w rozumieniu art. 6 ww. ustawy [podkr. moje – R.N.]”

W tym miejscu, wnoszę o przeprowadzenie dowodu z dokumentu urzędowego w postaci:

Dowód:

1. kserokopii zaświadczenia nr 1763/05 z dnia 15 listopada 2005 roku wydanego w sprawie o sygn. akt BU Gd-III-5532-1587(52)/05 wydanego przez Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddziałowe Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Gdańsku (kserokopię przedkładam wraz z odwołaniem);
2. odpisu zaświadczenia nr 1763/05 z dnia 15 listopada 2005 roku wydanego w sprawie o sygn. akt BU Gd-III-5532-1587(52)/05 wydanego przez Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddziałowe Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Gdańsku (w tym celu wnoszę o zwrócenie się do Dyrektora Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Gdańsku, ul.

Witomińska 19, 81 – 311 Gdynia o sporządzenie odpisu ww. zaświadczenia oraz przedłożenie zaświadczenia organowi pierwszej instancji);

na okoliczność posiadania przez stronę postępowania – Lecha Wałęsę statusu pokrzywdzonego zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016; z późn. zm.).

Powyżej przedstawione zaświadczenie stanowi dokument urzędowy, który zgodnie z treścią art. 76 § 1 i 2 stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo stwierdzone. W związku z faktem, że treść powyżej przedstawione zaświadczenia wskazuje, że na podstawie posiadanych i dostępnych dokumentów zgromadzonych w zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jest pokrzywdzonym w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Pamiętać przy tym należy, że zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 ww. ustawy w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania wyżej wymienionego zaświadczenia pokrzywdzonym nie mogła osoba, która została następnie funkcjonariuszem, pracownikiem lub współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa. Konfrontacja ww. faktów pozwala stwierdzić, że wydając ww. zaświadczenie Instytut Pamięci Narodowej stwierdził, że w zasobach archiwalnych ww. instytucji brak jest dokumentów mogących świadczyć o tym, aby strona postępowania – Lech Wałęsa był funkcjonariuszem, pracownikiem lub współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa. W związku z tym ze zdumieniem należy przyjąć obecne rozstrzygnięcie Dyrektora Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku, który podważa wiarygodność dokumentu urzędowego wydanego przez niemalże tożsamy organ. Fakt, że takie działanie organu pierwszej instancji podważa zasadę pogłębiania zaufania obywatela do organów państwa nie powinien budzić żadnych wątpliwości.

Na marginesie wskazać należy, w uzupełnieniu powyżej przedstawionych rozważań, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów administracyjnych, w tym w szczególności wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 lutego 2005 roku (sygn. akt OSK 1185/04, publ. LEGALIS) oraz wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 lutego 2006 roku (sygn. akt IV S.A./Wa 1639/05, publ. LEGALIS):

„Art. 6 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stanowi normę materialnoprawną wymagającą konkretyzacji w formie decyzji administracyjnej, w trybie unormowanym przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Art. 6 nie daje podstawy do urzędowego potwierdzenia faktu lub stanu prawnego (art. 217 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego), ale jest władczym orzeczeniem o przyznaniu statusu osoby pokrzywdzonej.”

Zaświadczenie, o którym mowa powyżej nie zostało, co prawda nazwane decyzją, lecz wskazać należy, że w doktrynie prawa za ugruntowany uważa się pogląd, że nie nazwa, a treść aktu administracyjnego decyduje o tym, czy mamy do czynienia z decyzją administracyjną, czy też nie. W doktrynie wskazuje się przy tym, że minimalne warunki konstrukcyjne decyzji administracyjnej to: oznaczenie organu administracji państwowej wydającego akt, adresat – strona postępowania,

rozstrzygnięcie o istocie sprawy oraz podpis osoby reprezentującej organ administracji.

Wskazać w tym miejscu należy za Robertem Kędziorą (Kodeks postępowania administracyjnego, Komentarz, 2008, system LEGALIS), że

„W orzecznictwie przyjmuje się, iż obligatoryjny charakter poszczególnych składników decyzji wymienionych w art. 107 nie oznacza, że skutki prawne będące następstwem braku lub wadliwości tychże składników mają jednakową doniosłość. NSA dokonał przede wszystkim wartościowania składników decyzji pod kątem ich znaczenia dla bytu prawnego wydanego aktu. Szczególne znaczenie należy przypisać w tym zakresie stanowisku zajętemu przez NSA w wyr. z 20.7.1981 r., SA 1163/81 (OSPika 1982, Nr 9-10, poz. 169 z glosą aprobującą J. Borkowskiego), w którym przyjęto, iż: "Pisma zawierające rozstrzygnięcia w sprawie załatwianej w drodze decyzji są decyzjami, pomimo nieposiadania w pełni formy przewidzianej w art. 107 § 1 KPA, jeśli tylko zawierają minimum elementów niezbędnych dla zakwalifikowania ich jako decyzji. Do takich elementów należy zaliczyć: oznaczenie organu administracji państwowej wydającego akt, wskazanie adresata aktu, rozstrzygnięcie o istocie sprawy oraz podpis osoby reprezentującej organ administracji [podkr. moje – R.N.]".

Powyższe znajduje także swoje potwierdzenie w innym opracowaniu (Barbara Adamiak, Janusz Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego, 2008, system LEGALIS), gdzie znajdziemy następujące stwierdzenia:

„W art. 107 § 1 wymienione są składniki decyzji, które służą pełnemu określeniu elementów stosunku prawnego zarówno materialnego, jak też procesowego. Nie wszystkie z nich mają jednakowe znaczenie w określeniu tych elementów, niektóre są bardziej istotne niż pozostałe i ich pominięcie pozbawia akt pisemny charakteru decyzji administracyjnej. Przywołać trzeba zdanie drugie tezy pierwszej wyroku NSA z 20.7.1981 r., SA 1163/81 (OSPika 1982, Nr 9-10, poz. 169), w którym w przypadku naruszeń formy prawnej jako minimum elementów traktuje się cztery składniki, tzn. określenie autora, adresata, rozstrzygnięcie, podpis osoby reprezentującej organ. Brak jednego ze składników albo wyklucza ustalenie podstawowych elementów stosunku prawnego, albo też wskazuje na to, że nie mamy do czynienia z objawem woli organu czy - inaczej rzecz ujmując - z czynnością stosowania prawa przez uprawniony podmiot (brak podpisu powoduje, że dane pismo nie będzie decyzją, wyrok NSA z 30.7.1982 r., I SA 547/82; niepubl.) [podkr. moje – R.N.]".

Biorąc pod uwagę fakt, że zaświadczenie, o którym mowa powyżej posiada:

1. wskazanie organu je wydającego – Instytut Pamięi Narodowej Komisja Ścigania przeciwko Narodowi Polskiemu Oddziałowe Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Gdańsku;
2. określenie adresata – stronę postępowania Lecha Wałęsę,
3. rozstrzygnięcie – stwierdza, że strona postępowania jest pokrzywdzonym w rozumieniu art. 6 przedmiotowej ustawy;
4. zawiera podpis Naczelnika Oddziałowego Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Gdańsku Grażyny Skutnik;

można z całą pewnością postawić tezę, że zaświadczenie to jest decyzją administracyjną.

Wskazać przy tym należy, że z istoty zasady trwałości decyzji (vide: art. 16 § 1 kpa) wynika, że uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej, stwierdzenie jej nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub w ustawach szczególnych oraz, że decyzja taka wiąże organy administracji.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę fakt, że strona postępowania – Lech Wałęsa posiada wydaną przez Instytut Pamięci Narodowej ostateczną decyzję administracyjną potwierdzającą, iż jest on pokrzywdzonym w rozumieniu art. 6 ww. ustawy, z czego w sposób bezpośredni wynika, że nie był on ani funkcjonariuszem, ani pracownikiem, ani współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, stwierdzić należy, że w chwili obecnej organ pierwszej instancji nie był władny wydać decyzji w sposób odmienny kształtujący sytuację prawną strony postępowania niż wynika to z treści powyżej przedstawionego zaświadczenia. Działanie takie w sposób oczywisty narusza bowiem obowiązek działania organów administracji na podstawie przepisów prawa oraz zasadę zaufania obywateli do organów administracji.

Wobec powyżej przedstawionych okoliczności stwierdzić należy, iż zaskarżona decyzja w sposób oczywisty narusza przepisy wskazane na wstępie niniejszego odwołania, co przemawia w sposób jednoznaczny za jej uchyleniem i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania organowi pierwszej instancji.

ad. I, ppkt 6)

Jak się wydaje, najpoważniejszym ze stawianych zarzutów jest ten, o którym mowa w pkt I ppkt 6 niniejszego odwołania, gdyż zarzut ten wskazuje w sposób jednoznaczny na fakt, że zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy prawnej, co zgodnie z art. 156 § 1 pkt 2 kpa stanowi przesłankę do stwierdzenia jej nieważności. Nie powinno przy tym budzić wątpliwości, że takie rażące naruszenie przepisów prawa powinno prowadzić do uwzględnienia niniejszego odwołania w całości i rozstrzygnięcia sprawy zgodnie z jego wnioskami.

Przede wszystkim wskazać w tym miejscu należy, że organ pierwszej instancji wydał zaskarżoną decyzję na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Przepis ten posiada w chwili obecnej następujące brzmienie:

„Art. 31 ust. 1. *Odmowa uwzględnienia wniosku, o którym mowa w art. 30, w zakresie dotyczącym udostępnienia dokumentów:*

- 1) *wytworzonych przez wnioskodawcę lub przy jego udziale w ramach czynności wykonywanych w związku z jego pracą lub służbą w organach bezpieczeństwa państwa albo w związku z czynnościami wykonywanymi w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji,*

2) z których treści wynika, że wnioskodawca:

- a) był traktowany przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji,
- b) zobowiązał się do dostarczania informacji organowi bezpieczeństwa państwa lub świadczenia takiemu organowi jakiegokolwiek pomocy w działaniach operacyjnych,
- c) realizował zadania zlecone przez organ bezpieczeństwa państwa, a w szczególności dostarczał temu organowi informacji,

następuje w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja ta jest równoznaczna z odmową realizacji praw określonych w art. 33 ust. 2 [podkr. moje – R.N.].

Wskazać przy tym należy, że powyżej zacytowany przepis ma jedynie charakter procesowy, w którym ustawodawca upoważnił Dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej do wydania decyzji w ww. sprawach. Podkreślić jednak należy, że przepis prawa materialnego, który mógł ewentualnie stanowić podstawę do wydania decyzji, w postaci art. 30 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy utracił moc obowiązującą wskutek wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 11 maja 2007 roku w sprawie o sygn. akt K 2/07. Wskazać należy, że Trybunał Konstytucyjny w pkt 50 ww. wyroku stwierdził, że art. 30 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy jest niezgodny z art. 2, 45 i 61 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Biorąc pod uwagę fakt, że ww. wyrok Trybunału Konstytucyjnego został opublikowany w dniu 15 maja 2007 roku, stwierdzić należy, że od tego dnia ww. przepis nie obowiązuje.

Powyżej przedstawioną tezę obrazuje porównanie stanu prawnego sprzed wydania ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego i po jego wydaniu.

stan prawny do dnia 15 maja 2007 roku:

„Art. 30 1. Każdy ma prawo wystąpić z wnioskiem do Instytutu Pamięci o udostępnienie do wglądu kopii dotyczących go dokumentów.

2. Instytut Pamięci udostępnia kopie dostępnych dokumentów, o których mowa w ust. 1, dotyczących wnioskodawcy, z wyjątkiem dokumentów:

- 1) *wytworzonych przez wnioskodawcę lub przy jego udziale w ramach czynności wykonywanych w związku z jego pracą lub służbą w organach bezpieczeństwa państwa albo w związku z czynnościami wykonywanymi w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji;*

2) z których treści wynika, że wnioskodawca:

- a) był traktowany przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji [podkr. moje – R.N.],

b) zobowiązał się do dostarczania informacji organowi bezpieczeństwa państwa lub świadczenia takiemu organowi jakiegokolwiek pomocy w działaniach operacyjnych,

c) realizował zadania zlecone przez organ bezpieczeństwa państwa, a w szczególności dostarczał temu organowi informacji.”

stan prawny po dniu 15 maja 2007 roku (data publikacji ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dz. U. 86, poz. 571)

Art. 30 1. Każdy ma prawo wystąpić z wnioskiem do Instytutu Pamięci o udostępnienie do wglądu kopii dotyczących go dokumentów.

2. Instytut Pamięci udostępnia kopie dostępnych dokumentów, o których mowa w ust. 1, dotyczących wnioskodawcy, z wyjątkiem dokumentów:

1) wytworzonych przez wnioskodawcę lub przy jego udziale w ramach czynności wykonywanych w związku z jego pracą lub służbą w organach bezpieczeństwa państwa albo w związku z czynnościami wykonywanymi w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji.

2) (utracił moc).”

Wobec powyżej przedstawionych okoliczności stwierdzić należy, że organ pierwszej instancji nie posiadał w dacie wydania zaskarżonej decyzji podstawy prawnej do jej wydania. Fakt utraty mocy obowiązującej przez art. 30 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy nie budzi w niniejszej sprawie żadnych wątpliwości. Stwierdzić więc należy, że powołany przez organ pierwszej instancji art. 31 ust.1 ww. ustawy nie mógł stanowić podstawy prawnej do wydania decyzji z uwagi na fakt, że przepis ten stanowi jedynie normę kompetencyjną nakazującą organowi rozstrzygnąć określone sprawy decyzją administracyjną. Jednakże brak przepisu prawa materialnego mogącego być podstawą wydania decyzji sprawia, że brak było w niniejszej sprawie przepisu mogącego stać się podstawą odmowy wydania decyzji. Wnioski przeciwne byłyby w sposób oczywisty sprzeczne z gramatyczną wykładnią ww. przepisów, a także ich wykładnią systemową. Wskazać bowiem należy, iż trudno byłoby uzasadnić stanowisko, że pomimo fakty utraty mocy obowiązującej przez art. 30 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy wskutek wydania przez Trybunał Konstytucyjny ww. wyroku, podstawę prawną do wydania decyzji stanowić może art. 31 ust. 1 ww. ustawy, skoro jak nakazuje stwierdzić lektura całej ustawy, przepis ten stanowi jedynie normę kompetencyjną do rozstrzygnięcia sprawy w formie decyzji administracyjnej.

W związku z powyższym stwierdzić należy, że zaskarżona decyzja zapadła z rażącym naruszeniem prawa, co w świetle wyżej przedstawionych rozważań nie powinno budzić wątpliwości.

ad. II, ppkt 1)

Zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, o których mowa w pkt II ppkt 1 odwołania jest naturalną konsekwencją naruszenia przepisów prawa procesowego wskazanych w pkt I ppkt 6 tegoż pisma. Stąd też powyżej przywołana argumentacja

zachowuje swoją aktualność także w odniesieniu do zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego, o którym mowa powyżej.

Ponownie należy wskazać, że art. 31 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 424; z późn. zm.) w żadnym względzie nie mógł być podstawą prawną do wydania decyzji administracyjnej w niniejszej sprawie, skoro przepis prawa materialnego w postaci art. 30 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy utracił moc obowiązującą wskutek wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie o sygn. akt K 2/07.

Powyżej przedstawiona okoliczność w sposób jednoznaczny przemawia za uwzględnieniem niniejszego odwołania w całości.

ad. II, ppkt 2)

Naturalną konsekwencją zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego, o których mowa w pkt II ppkt 1 jest zarzut, o którym mowa w pkt II ppkt 2 odwołania. Skoro bowiem brak jest podstawy do odmowy wydania przedmiotowych materiałów i dokumentów, organ pierwszej instancji powinien uwzględnić złożony przez stronę postępowania wniosek i na podstawie art. 30 ust. 1 ww. ustawy wydać stronie postępowania wnioskowane dokumenty.

ad. II, ppkt 2)

Strona postępowania stanowczo zaprzecza jakoby kiedykolwiek miała być traktowana przez organy bezpieczeństwa jako tajny informator lub pomocnik przy operacyjnym zdobywaniu informacji. Dokumenty przedłożone wraz z niniejszym odwołaniem w postaci orzeczenia sądu lustracyjnego oraz zaświadczenia IPN o nadaniu statusy pokrzywdzonego wskazują wprost, że wnioski, do których doszedł organ pierwszej instancji wydając zaskarżoną decyzję są sprzeczne z rzeczywistym stanem faktycznym. W związku z tym, nawet w przypadku nieuwzględnienia argumentacji, o której mowa w pkt II, ppkt 1 i 2 niniejszego odwołania, w odniesieniu do braku podstawy prawnej do wydania decyzji w niniejszej sprawie, stwierdzić należy, że organ pierwszej instancji błędnie zastosował art. 31 ust. 1 pkt 2a ustawy uznając, że strona postępowania spełniała przesłanki wymienione w ww. przepisie.

W związku z powyżej przedstawionymi okolicznościami stwierdzić należy, że zaskarżona decyzja, jako wydana z naruszeniem wskazanych w *petitum* odwołania przepisów prawa, powinna zostać uchylona w całości, a sprawa powinna zostać przekazana do ponownego rozpoznania organowi pierwszej instancji.

W związku z powyższym, wnosimy jak na wstępie.

Niezależnie od powyżej przedstawionej problematyki, należy podnieść, co następuje. Przypomnieć należy w tym miejscu, że pełnomocnik strony postępowania – Piotr Adamowicz w październiku 2008 roku otrzymał pismo z Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Gdańsku, w którym Naczelnik ww. Oddziału poinformował go, że jego wniosek o udostępnienie

informacji w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w części nie może zostać zrealizowany. Pan Piotr Adamowicz wystąpił, zgodnie z pouczeniem zawartym w ww. piśmie, ze skargą do Instytutu Pamięi Narodowej w Warszawie. Fakt ten miał miejsce w dniu 1 grudnia 2008 roku. Od tego czasu, pomimo upływu niemalże trzech miesięcy, skarga Pana Piotra Adamowicza nie została rozpoznana, co stanowi oczywiste przekroczenie terminów przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego do rozpoznania sprawy administracyjnej. W związku z faktem, że przekroczenie ww. terminu ma charakter oczywisty, wzywamy niniejszym Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej do niezwłocznego rozpoznania złożonej skargi i wydania rozstrzygnięcia w ww. sprawie.

Piotr Adamowicz

adwokat Roman Nowosielski

Załączniki:

1. pełnomocnictwo procesowe;
2. dokumenty wymienione w treści pisma;
3. dowód uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 PLN (siedemnaście złotych).